A°. 1848. N°. 62.

ARNHEMSCHE COURANT.

(De prijs dezer Courant, die geregeld *vijfmaal* 's weeks wordt uitgegeven, en wel op *Dingsdag*, *Woensdag*, *Donderdag*, *Zaturdag* en *Zondag*, is *f* 5 in de drie maanden.)

ZATURDAG 25 MAART.

(De prijs der Advertentiën is, van *een* tot *vijf* regels, *f* 1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.)

Buitenlandsche berigten.

DUITSCHLAND.

Weenen, *17 maart.* De Hongaarsche deputatie heeft gisteren in eene audiëntie bij den keizer alle gewenschte beloften ontvangen. De komst van Hongaren uit alle streken aan de grenzen blijft voortduren en eene groote, algemeene verbroedering heeft thans plaats tusschen alle nationaliteiten. In zulke oogenblikken wordt het duidelijk, welken misslag prins *Metternich* in zijne politiek beging, door alle nationaliteiten van elkander te scheiden. Thans zijn alle grenzen overschreden en reeds bestaat van hier tot Lemburg geene tollinie meer. Alle provinciën jubelen, en het vertrouwen zal, uitwendig zoowel als inwendig, spoedig teruggekeerd zijn. Uit alle naburige provinciën komen de meest verblijdende berigten in. Prins *Metternich* houdt zich op te Eisgrub, een kasteel van prins *Lichtenstein.* De keizerstad zweeft iederen avond in een stroom van vuur, door de prachtige illuminatiën. Het voorloopig committé van den burgerstand houdt openbare zittingen met de Standen; de gehate eerste vertegenwoordiger der hoofdstad, burgemeester *Czapka*, heeft heden nacht de vlugt genomen. De aartshertog *Lodewijk* arbeidt nog met den keizer en met den aartshertog *Frans Emilius*, wiens gemalin *Sophia*, als hoofd der voorstanders van het hervormingsstelsel tegenover prins *Metternich*, schier aangebeden wordt. Bij deze verandering van politiek schitteren voornamelijk graaf *Kollowrat*, de kanselier *Pillersdorf* en de president der Standen *Montecuculi.* Heden zijn alle bedrijven weder hervat. De betreurenswaardige onlusten in eenige oorden buiten de stad duren nog steeds voort. Overal hoort men van brandstichting en plundering. Onder de mindere volksklassen zijn reeds meer dan 300 arrestatiën geschied; ook telt men bereids een aanzienlijk getal dooden en gewonden. De militairen en de nationale garde hebben eene zware dienst te verrigten. Eergisteren morgen is het garnizoen hier versterkt met drie regimenten infanterie en twee regimenten kavallerie.

Weenen, *18 maart.* Sedert heden zijn wij eindelijk in het bezit van eenen verantwoordelijken ministerraad, hetgeen een zeer gunstigen indruk op de bevolking dezer hoofdstad heeft gemaakt. De stad is volmaakt rustig.

Ter beurze van heden was zeer veel vraag naar vreemde wissels.

Berlijn, *21 maart.* Z. K. H. de prins *van Pruissen* is naar Engeland gereisd.

— De *Allg. Pr. Zeit.* bevat de beide volgende bekendmakingen:

»Aan mijn volk en aan de Duitsche natie!

»Met vertrouwen rigtte de koning nu vijf en dertig jaren geleden, in dagen van dringend gevaar, het woord tot zijn volk, en zijn vertrouwen werd niet te schande gemaakt. De koning, met zijn volk vereend, behoedde Pruissen voor smaad en vernedering.

»Met vertrouwen rigt ik thans, in een oogenblik dat het vaderland in het hoogst gevaar verkeert, het woord tot de Duitsche natie, onder welker edelste stammen mijn volk zich met trotschheid rekenen mag. Duitschland is door inwendige tweespalt aangegrepen en kan van meer dan eene zijde door gevaar van buiten bedreigd worden. Redding uit dit dubbel dringend gevaar kan ons niet anders geworden, dan door de naauwste vereeniging der Duitsche vorsten en volken onder de leiding van eenen.

»Die leiding neem ik heden, voor de dagen des gevaars, op mij. Mijn volk dat dit gevaar niet schuwt, zal mij niet verlaten, en Duitschland zal zich met vertrouwen aan mij sluiten. Ik heb de oude Duitsche wapenkleuren aangenomen en mij en mijn volk onder de eerbiedwaardige banier van het Duitsche rijk gesteld. Pruissen lost zich voortaan in Duitschland op.

»Als middel en wettelijk orgaan om, in vereeniging met mijn volk, tot redding en bevrediging van Duitschland vooraan te treden, biedt de reeds op den 2den april opgeroepen Landdag zich aan. Ik stel mij voor in eenen, eerlang nader op te geven vorm aan de vorsten en Standen van Duitschland de gelegenheid te openen, met tolken van dezen Landdag in eene gemeenschappelijke vergadering bijeen te komen.

»De zich ten gepasten tijde aldus vormende Duitsche Standen-vergadering zal in gemeenschappelijke vrije beraadslaging onverwijld het noodige ter voorziening in het gemeenschappelijk binnen- en buitenlandsch gevaar beramen.

»Wat heden vooral spoed vereischt, is:

»1o. Het daarstellen van eene algemeene Duitsche, volk-eigenaardige Bonds-legermagt;

»2o. Verklaring van gewapende neutraliteit.

»Zoodanige vaderlandsche toerusting en verklaring zullen Europa eerbied inboezemen voor de heiligheid en onschendbaarheid van alle grondgebied van Duitsche spraak en naam. Slechts eendragt en kracht zijn in dit oogenblik in staat, den vrede in ons schoon, door handel en nijverheid bloeijend gemeenschappelijk vaderland, te handhaven.

»Gelijktijdig met de maatregelen tot afwending van het oogenblikkelijk gevaar, zal de Duitsche Standen-vergadering beraadslagen over de wedergeboorte en vestiging van een nieuw Duitschland, een werkelijk in eenheid, niet slechts eenvormig bestaand Duitschland, en met zijne eenheid in verscheidenheid eene eenheid met vrijheid.

»Algemeene invoering van werkelijk constitutionele staatsregelingen met verantwoordelijkheid der ministers in al de afzonderlijke staten, openlijke en mondelinge regtspleging, in strafzaken op de instelling van gezworenen gegrond; gelijke politieke en burgerlijke regten voor alle godsdienstige geloofsbelijdenissen en eene ware, volk-eigenaardige vrijgevige verkiezing zullen alleen in staat zijn, zoodanige hooge en innige eenheid daar te stellen en te bevestigen.

»*Berlijn*, 21 maart 1848. »*Frederik Willem.*

»Ik heb heden den tot dus verre gewezen gezant *von Arnim*, benoemd tot minister van Buitenlandsche Zaken, het bestier waarvan de minister graaf *von Arnim* tot dus verre voorloopig heeft waargenomen. Bij het noodwendig te zamenhangen der algemeene Duitsche- met de Pruissische staatsregelings-aangelegenheden wordt ook het bestuur daarvan door den minister *von Arnim* overgenomen.

»De minister *von Arnim* blijft voorzitter van den raad van ministers, voorloopig zonder het bestuur over eenige bijzonder portefeuille.

»*Berlijn*, 21 maart 1848. »*Frederik Willem.*"

Keulen, *21 maart.* Met toestemming van den aartsbisschop waait sedert heden námiddag de Duitsche bondsvlag van den toren der Domskerk.

Om zich een begrip te maken van den bloedigen strijd, die in de straten van Berlijn gevoerd is, diene nog het volgende: De strijd heeft nagenoeg veertien uren geduurd en dat met eene verbittering zonder voorbeeld. Met geringe tusschenpoozingen dreunde de donder van het grof geschut en van het geweervuur door de anders vreedzame straten, door de verdedigers der barricaden, bestaande uit burgers, studenten en arbeiders, levendig beantwoord; later moet het volk het vuur der troepen mede met zwaar geschut beantwoord hebben; men zegt ten minste dat het gilde der burger-schutters drie stukken in het vuur gebragt heeft. Toen eindelijk het huis aan de Keulsche vischmarkt, tegenover den uitgang der Breedstraat, waarin zich ook de aan vele vreemdelingen niet onbekende banketbakkers-winkel bevindt, bestormd werd, werd de strijd van trap tot trap tot op het dak, waarvan de galerij mede gebarricadeerd was, voortgezet; de voorgevel van dit huis is als bezaaid met de sporen van kartetskogels; daar moeten vele slagtoffers gevallen zijn, wij zelven zagen heden middag, (19) nadat reeds vele lijken weggevoerd waren, nog negen doode ligchamen van burgers liggen, allen van kogels doorboord of met bajonetsteken bedekt. Ook bij de bestorming der barricaden in de Koningstraat moet veel bloed gevloeid zijn; waar het volk ze niet meer houden kon, werd het geweervuur van de daken der huizen voortgezet; men wierp de dakpannen op de soldaten, die de huizen bestormden. Tegen den morgenstond hadden de troepen dat gedeelte van de stad in bezit, dat tusschen het Slotplein, de Breedstraat, de Broeder- en Leipzigerstraat ligt; verder waagden zij zich niet, de daarachter liggende barricaden bleven in de magt van het volk.

Ten tien ure des voormiddags verlieten de troepen gedeeltelijk de stad of betrokken de kazernen. Het volk vergezelde ze met bravo's en hoera's! Enkele staf- en andere officieren, die onder de volksmassa's achter gebleven waren, werden aanvankelijk onder verdachte voorteekens omringd; intusschen begreep men meer en meer, dat zij nu weerloos waren en hun pligt gedaan hadden, zoodat men ook hen met hoera's liet gaan. Het aantal dooden en gewonden moet groot zijn, daar de strijd op honderd verschillende punten met de grootste verbittering gevoerd is. Heden morgen hingen nog hier en daar eenige lijken op de daken, want ook dezen waren het tooneel van het gevecht. De soldaten hadden hunne dooden en gewonden onmiddellijk weggebragt. Dat onderscheidene hoofdofficieren gebleven zijn, bevestigt zich.

— Aan een uitvoerig berigt in de *Ztgs.-Halle*, ontleenen wij nog het volgende nopens de laatste gebeurtenissen: nog in den voormiddag van den 19den verzetteden zich de raadslieden des konings tegen het onverwijld aftrekken der troepen, hetgeen door het volk dringend geëischt werd. Aan eene deputatie uit de burgerij herhaalde Z. M. ongeveer hetzelfde, wat in de proclamatie: »aan mijne lieve burgers van Berlijn" gezegd wordt en maakte den aftogt der troepen afhankelijk van het wegruimen der barricaden. Toen de koning zich eene uitdrukking, liet ontvallen, die op de sterkte zijner krijgsmagt betrekking had, antwoordde een lid der deputatie, zoo men meent *D. Deuman*: »*Eene overwinning*, *Uwe Majesteit*, *zou hier eene nederlaag zijn.*" Desniettemin stond de koning toen langzamerhand alles toe: eene geheele verandering van ministerie, in-vrijheid-stelling van de gevangenen en den aftogt der troepen. Het was een treffend gezigt, toen men de troepen, na hunne vreesselijke dienst, door drommen volks omringd, naar hunne kazernen zag trekken. Het dof geroffel der trom zonder muzijk, nu en dan afgebroken door het gejuich der menigte, vergezelde hun marsch. Overal klonken de nu broederlijk vereenigde militairen en burgers, donderende hoera's te gemoet; het waaijen van witte doeken uit alle vensters en balkons kondigde overal de terugkeering des vredes en der verzoening aan. Sommige volksredenaars beklommen steenhoopen, om de menigte de blijde boodschap te verkondigen en ze tot eensgezindheid en rust te vermanen. De koning maakte zelf van het balcon van het slot de vrijlating der gevangenen aan het volk bekend en verzocht daarop, dat men hem een oogenblik rust zou gunnen. In dien tusschentijd hadden zich weder talrijke volkshoopen op het slotplein en in het koninklijk slot verzameld, ten einde door middel van deputatiën het verzoek om eene gewapende burgergarde den koning te laten toekomen. Te gelijker tijd werden, als ware het eene afspraak, van alle kanten de met bloemen versierde lijken der in den strijd gedoode burgers op opene wagens in het koninklijk slot gebragt. Eene menigte menschen, allen met ontblooten hoofde, vergezelde deze transporten. Een derzelve maakte een diep treurigen indruk. Vier lijken, vreesselijk misvormd en verschrikkelijk te aanschouwen, doch met groene takken versierd en door de volksmenigte met bloemen bestrooid, werden op eene open baar gedragen, vlak voor het slotportaal, onder het balcon des konings. Daar hield te trein stil.

Op het woest geschreeuw des volks kwamen eerst de nieuw benoemde ministers, de graven *Arnim* en *Schwerin*, op het balcon, ten einde de algemeene beweging door verzoenende woorden tot bedaren te brengen. Het onophoudelijk geroep: *de koning! de koning!* maakte echter, dat men hen niet verstaan kon. Eindelijk verscheen de koning, aan den arm der koningin en groette het volk; men zag het hem aan dat hij getroffen was en de koningin begon te beven, op het gezigt der lijken. Te vergeefs deed een gedeelte der verzameling alle moeite, om voor eenige oogenblikken stilte te bewerkstelligen; naauwelijks had men de woorden gehoord: »gij hebt mij voor een uur beloofd rustig naar huis te gaan," toen stemmen van alle kanten den koning verder beletten te spreken. Na eenige vergeefsche pogingen, om zich gehoor te verschaffen, verwijderde de koning zich weder. Graaf

Arnim, die een krachtig orgaan bezit, slaagde er eindelijk in, zich voor eenige minuten te doen verstaan, van welke gelegenheid hij gebruik maakte, om het volk tot rust en orde te vermanen. Toen gelukte het een jongen man uit de menigte, wiens bleek gelaat en woeste blikken getuigden, dat hij den afgeloopen nacht gestreden had, zich op de schouders der omstanders te verheffen, om den minister te antwoorden: »Het volk eischt vóór alles wapens, ten einde het in de mogelijkheid is zich te kunnen verdedigen en zich niet weerloos te laten vermoorden.” Graaf *Arnim* antwoordde, dat de militairen zich op bevel des konings hadden teruggetrokken. Het volk had dus geen aanval te duchten en kon gerust tot zijne dagelijksche werkzaamheden terugkeeren. — »Het volk,” ging de jonge man voort, »eischt, dat de prins *van Pruissen* afstand zal doen van den troon.” Op deze woorden boog de minister en trad van het balcon. Nadat nog de graaf *Schwerin* het volk verzekerd had, dat zijne regten gehandhaafd zouden worden, en dat de heer *von Minutoli* zich aan de spits der volkswapening zou stellen, ging de menigte eindelijk uiteen.

Het volk, vooral de handwerkslieden en arbeiders, hebben zich voorbeeldig gedragen. Die uit de Borsigsche fabrijk werden, zoo men zegt, door een student aangevoerd. Tweehonderd van deze rustige en dappere mannen, die te laat aan de poort kwamen en slecht gewapend waren, werden door het geweervuur der militairen bijna geheel vernield. Doch zij, die binnen de stad kwamen, hebben met hunne ijzeren stangen en andere wapens de gewigtigste diensten bewezen. De eigendom werd overal geëerbiedigd. Op het gebouw van het geregtshof was geschreven: »burgergoed.” Toen eene volksmenigte tegen het paleis van den prins *van Pruissen* oprukte, om dat te verwoesten, vergenoegde men zich daarop de woorden te schrijven: »Eigendom des volks.” De woning van den majoor *von Preuss* werd echter bestormd en verwoest, omdat hij verraderlijk soldaten in dezelve genomen en vier studenten daaruit had laten doodschieten.

Ten een ure openden zich de poorten der staatsgevangenis bij Moabit. *De gevangen Polen verlieten dezelve.* Het uur der bevrijding had voor hen geslagen. Zij sloegen in triomf den weg naar het koninklijk slot in. Men spande de paarden van het rijtuig van *Mieroslawski* en trok hem naar het slot. Hij stond overeind in het open rijtuig en zwaaide het zwart-rood-gouden vaandel. Toen de trein op het slotplein kwam, verscheen de koning op het balcon.

— Ook te Munster hebben den 19den dezer onlusten plaats gehad, die echter spoedig werden gedempt.

FRANKRIJK.

Parijs, 21 *maart*. Men verhaalt als zeer zeker, dat de heer *Rothschild* zich gisteren naar de prefektuur van politie begeven, en daar aan den heer *Caussidière* verzekerd heeft, dat hij geenszins, zoo als men verspreid had, voornemens was de stad te verlaten en zijne betalingen te staken, maar integendeel, om al zijne verpligtingen ten aanzien der leening te vervullen en de uitgestrektste maatregelen te nemen, om het krediet te doen herstellen, zijnde zijne broeders uit Londen en Frankfort (die hem vergezelden) naar Parijs met dezelfde bedoelingen gekomen. De heer *Caussidière* heeft daarop den heer *Rothschild* bedankt voor deze zijne verklaring en hem tevens gevraagd, of hij ook eene schildwacht voor zijn hôtel verlangde. De heer *Rothschild* moet hem echter geantwoord hebben: »In plaats van u zulks te vragen, verzoek ik u zelfs dit na te laten. Ik verlang slechts, dat men, terwijl ik vertrouwen stel in het bewind, ook in mij vertrouwen hebbe.”

BELGIE.

Brussel, 22 *maart*. De Kamer van vertegenwoordigers heeft gisteren met eenparige stemmen en na eene zeer korte beraadslaging, aangenomen een ontwerp van wet, betrekkelijk de reductie in den census der verkiezingen tot het vormen van de gemeente-raden en de afschaffing van den census van verkiesbaarheid, tot nu toe voor de gemeentelijke functiën gevorderd.

Binnenlandsche berigten.

Amsterdam, 22 *maart*. Nog altijd verkeert men in onzekerheid nopens de zamenstelling van het nieuwe kabinet. Tot nog toe zijn het slechts geruchten, welke dienaangaande verspreid zijn. Als zoodanig slechts vermelden wij, dat het departement van oorlog aan den heer *van Dam van Isselt*, dat van marine aan den heer *Arriëns*, dat van financiën aan den heer *van Mesritz* zoude zijn aangeboden.

Wij zouden het voorbarig achten om ons oordeel nu reeds te kennen te geven over personen, die welligt bij de commissie, met de zamenstelling van het nieuwe kabinet belast, niet eens in aanmerking komen. Wij zullen dit ons oordeel opschorten, tot dat wij dienaangaande eenige meerdere zekerheid zullen hebben erlangd.

Eene algemeene aanmerking zouden wij echter meenen onzen lezers niet te mogen onthouden, bijaldien wij minder vertrouwen stelden in de vaderlandsliefde, vrijzinnige zienswijze en bekwaamheid der mannen, aan welke de koning, door de geheele natie toegejuicht, de organisatie van het bestuur heeft opgedragen. Zij is deze, dat de commissie zich wel wachte voor allen transactie-geest, die aan Nederland reeds veel te duur is te staan gekomen. De natie heeft behoefte, ja, aan bekwame administrateurs aan het hoofd in de onderscheidene departementen, doch in deze oogenblikken vooral, heeft zij behoefte aan politieke mannen, aan mannen, welker vrijzinnige zienswijze voor niemand eenigen twijfel meer overlaat, aan mannen, die waarborgen hebben gegeven van hunne opregte zucht naar hervorming, aan mannen, die deze zucht niet hebben onderdrukt tot het oogenblik, dat het woord *hervorming* door den mond des konings is uitgesproken, aan mannen met één woord, die vroeger in en buiten de Kamer behoord hebben tot hen, die steeds een stelsel van oppositie voerden tegen de noodlottige beginselen, welke onder zoo vele vroegere besturen Nederland ten verderve leidden.

Van den heer *L. van Mesritz* ontvangen wij, na het bovenstaande te hebben geschreven, den volgenden brief, dien wij op zijn verzoek hier plaatsen:

»Volgens de *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode spreekt men* van den heer *L. van Mesritz*, voor het ministerie van finantiën.

»De *Nieuwsbode* zegt niet tevens *van welk gehalte de sprekers* zijn; maar dit is zeker, dat ik, met ieder regt geaard Nederlander, het diep, ZEER DIEP betreuren zou, dat het vaderland, na in vorige, en ook in onze dagen zulke uitstekende staatsdienaren aan het hoofd van dat gewigtige departement te hebben mogen geplaatst zien, eensklaps zoo verarmd zou zijn aan verdienstelijke mannen, om te moeten nederdalen tot een *bureau-ambtenaar* die ijverig mag zijn in pligtsbetrachting; die blijken mag hebben gegeven van eenige geschiktheid voor een zeer beperkten werkkring; maar voorzeker niet van die uitgebreide kennis in het algemeen; van die echt finantiële kennis in het bijzonder, van die begaafdheid *als redenaar*, van alle de eigenschappen, in een woord, die den *staatsman* kenschetsen, en hoofdzakelijk thans bij een minister van finantiën zoo onontbeerlijk zijn.

»Ik vleije mij, dat dit weinige goed zal verstaan worden door den welwillenden vriend, aan wien ik mij overtuigd houde deze onbehagelijke scherts verschuldigd te zijn. Moge hij met zijn geweten te rade gaan of het edelmoedig zij een stil en vreedzaam medeburger, die zich *nimmer* met iets buiten zijne ambtsbezigheden *heeft* ingelaten, of *verlangt* in te laten; of het wel gedaan zij iemand die meermalen bewezen heeft hem en de zijnen een goed hart toe te dragen, onverdiend te kwellen. Moge vooral zijne blakende eerzucht in zoo ruimen mate bevredigd worden, als de mijne zich bepaalt tot den nederigen wensch, om vorst en vaderland nog door onwrikbare trouw, door onvermoeiden ijver nog van eenig nut kunnen zijn in mijne *tegenwoordige* betrekkingen; zoo lang het de Voorzienigheid behaagt, dat ook deze mijne zedelijke krachten niet te boven gaan.

»En hiermede hoop ik te hebben doen zien, hoe vurig ik wensch mijne onbeduidendheid aan de algemeene aandacht te onttrekken. Gedurende een *acht en dertigjarigen* diensttijd was ook dit het doel mijner pogingen. Hoe smartelijk zou het dan niet zijn, die pogingen verijdeld te zien, nu de loopbaan genoegzaam volbragt is, en de behoefte naar rust zich, in verhouding tot den afgelegden weg, allengs begint te doen gevoelen!”

's Gravenhage, 22 maart 1848. (*Hand.*)

— Wij hebben niets stelligs vernomen, omtrent de vorming van het nieuwe ministerie. De aftredende ministers integendeel, die vroeger *quand même* hunne portefeuilles wilden behouden, schijnen nu er op uit te zijn, om het publiek herhaalde malen te doen weten, dat zij reikhalzen naar het oogenblik, waarop zij die zullen nederleggen. De heer *van Rappard* verklaarde het zaturdag in de Kamer; gisteren lazen wij het wederom in de *Staats-Courant.*

Het is vreemd, de trage behoudsmannen thans zulk een spoed te zien vorderen; het is vreemd, lichtschuwe ministers nu zulk eene ruchtbare openbaarheid te zien zoeken. Waaraan ligt die verandering? Zijn ook zij bekeerd? Wij gelooven aan zulke bekeeringen niet, en zij zelven ook niet.

Als men eene reden zoeken wil, waarom zij thans zoo veel spoed en zoo veel beweging maken; zij is gemakkelijk te vinden. Het is geene andere dan gekwetste eigenliefde, met de hoop van de taak der commissie te bemoeijelijken.

Men wil het doen voorkomen, alsof de commissie hetzij onwillig, hetzij onmagtig is, om een ministerie te vormen. Men geeft zich dus eenig *relief* met nu hoog op te geven van het verlangen, om maar spoedig en onmiddellijk af te treden. Men meent daardoor zijne eigenwaarde te verhoogen, en het regt te erlangen, om een vernederenden blik op de commissie te werpen.

Intusschen de commissie heeft wat anders te doen, dan zich met kwestiën van eigenliefde bezig te houden.

Wilde zij een ministerie vormen, gelijk het aftredene, waarin ieder zijne eigene denkbeelden en inzigten had, en op talent en kennis weinig of geen acht werd geslagen; zij zoude binnen een uur tijds klaar kunnen zijn.

Maar behalve het vormen van een ministerie heeft zij eene grondwet te ontwerpen, welke door het toekomstig ministerie zal moeten worden voorgedragen, en wier beginselen alzoo zullen moeten zijn afgebakend, alvorens een ministerie kan worden zamengesteld, dat, één van hart en ziel, die grondwet zal moeten verdedigen en tot stand brengen.

Dat dus voor het oogenblik niets zekers van een ministerie wordt gehoord, is zeer natuurlijk. Eerst dan, als de hoofddenkbeelden der toekomstige grondwet zullen zijn vastgesteld, zal het der commissie mogelijk zijn een wezenlijk homogeen ministerie te vormen.

Zulks is af te leiden én uit het koninklijk besluit, waarbij de commissie is benoemd, èn uit den aard der zaak zelve.

De aftredende ministers maken dus eene tamelijk belagchelijke figuur, als zij nu herhaalde malen van hun reikhalzen komen spreken, terwijl zij de natie jaren lang te vergeefs hebben laten reikhalzen. Zij, die maanden tijds hebben gevorderd, om eene ellendige herziening te ontwerpen, die niets bevatte en doodgeboren ter wereld kwam; zij, die vijf maanden aan dat kinderwerk besteedden, zij gunnen nu geene vijf dagen aan eene plotseling opgeworpen commissie, om een geheel nieuw plan van grondwet te maken? ! . . . .

Dat men zich niet late bedriegen; men late zich niet misleiden. De koning heeft gezegd geene overhaasting te willen. De aftredende ministers integendeel willen overhaasting, ten einde door overhaasting misslagen uit te lokken. Hun doel is derhalve even laakbaar als het bespottelijk is. De bezadigdheid der commissie, en het medelijdend schouderophalen der bevolking zal die veroordeelenswaardige intrigues regt doen wedervaren. Men verontrust er niemand door. (*de Tijd.*)

Amsterdam, 23 *maart*. Het nieuwe ministerie is nog niet tot stand gekomen. Ten minste is er nog niets officiëels dienaangaande bekend. De *N. R. C.* deelt de volgende combinatie, als van eene geloofwaardige zijde afkomstig, mede:

De heeren *Luzac*, minister zonder portefeuille; graaf *Schimmelpenninck*, Buitenlandsche Zaken; *Donker Curtius*, Justitie; *Thorbecke*, Binnenlandsche Zaken; generaal *Nepveu*, Oorlog; *Storm*, Katholijke Eeredienst; *de Kempenaer*, Hervormde Eeredienst; *Rijk*, Marine en Koloniën.

Genoemd dagblad voegt er bij, dat de heer *A. van Rijckevorsel Hz.* formeel bedankt heeft voor de hem aangeboden portefeuille van Financien, en de heer *G. L. Baud*, gewezen directeur van culturen op Java, voor die van Kolonien.

Wij kunnen verzekeren dat tot op dit oogenblik nog niets bepaalds omtrent de zamenstelling van het nieuw ministerie bekend is. (*Hand.*)

's Gravenhage, 22 *maart*. Tot de geruchten van den dag behoort dat aan den heer staatsraad *L. van Mesritz*, inspecteur-generaal van 's rijks schatkist en administrateur van 's konings domeinen, het portefeuille van Financien zou worden opgedragen. Men noemt den heer *van Dam van Isselt* als minister van Oorlog. De heer *Arriëns* zou waarschijnlijk als minister van Marine optreden. Wel moet de heer *Rijk* aangezocht zijn om aan het nieuwe ministerie deel te nemen, maar hij zou dit aanzoek geheel hebben afgeslagen.

— Naar men verneemt heeft de chef der afdeeling *personeel* bij het ministerie van Oorlog, de luitenant-kolonel *B. J. Verstege*, Z. M. eerbiedig verzocht hem eervol ontslag te willen verleenen.

— De Hooge Raad heeft jl. zondag eene buitengewone vergadering gehouden, naar men wil om een voorstel te ontwerpen, gerigt aan de commissie tot herziening der grondwet en strekkende om het verlangen te kennen te geven dat de Hooge Raad moge worden geadviseerd omtrent al die veranderingen welke met opzigt tot het regtswezen in de grondwet zullen moeten of kunnen gebragt worden.

Men verzekert dat de Hooge Raad gisteren eene bijeenkomst met de bedoelde staats-commissie zou gehouden hebben.

— Het hôtel van den heer *van Hall* is dezer dagen uit de hand verkocht aan jhr. *W. A. Gevers*, betaalmeester van 's rijks schatkist voor de arrondissementen 's Gravenhage en Leiden, zoo men zegt voor *f* 30,000. (*'s Gravenh. Nieuwsb.*)

's Gravenhage, 22 *maart*. In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden is ingekomen een ontwerp van wet tot verhooging van hoofdstuk VIII der begrooting van 1845 (marine). De voorzitter stelt de verzending naar de afdeelingen voor.

De heer van Goltstein vraagt en bekomt het woord. De verzending naar de afdeelingen vindt hij allezins gepast en wordt voorgeschreven door de grondwet en het reglement van orde. Daartegen heeft hij dus geene bedenking. Maar het geldt hier een ontwerp dat in dadelijke betrekking staat tot het verdedigingswezen van den staat en het berust derhalve op vertrouwen op het bestuur. De eerste vraag is dus: uit welke leden dat bestuur is zamengesteld? Of deze geschikt zijn tot vervulling hunner taak en of de beginselen welke zij aankleven in overeenstemming zijn met de gevoelens der Kamer. Intusschen, dat bestuur is nog niet tot stand gekomen; men kent de mannen nog niet die hetzelve zullen uitmaken; men kent evenmin de beginselen van welke zij zullen uitgaan. Het overwegen in de afdeelingen van het thans ingekomen wets-ontwerp is derhalve onmogelijk. Er bestaat dus dringende behoefte aan

de vestiging van een bestuur en de openbaring van deszelfs beginselen. Spreker wenschte deze opmerking openlijk te maken, om te doen zien hoe groot de behoefte is aan de zamenstelling van een bestuur. Hij stelt voorzeker, het meeste vertrouwen in de door Z. M. benoemde commissie, maar acht het tevens pligt hier te doen kennen welk eene dringende behoefte er bestaat aan de vestiging van het bestuur. Buitendien, ook in nog vele andere opzigten wordt die behoefte gevoeld. Het is waar, er heerscht hier te lande, ten gevolge van den gevoeligen slag dien het koninklijk gezin getroffen heeft, stilte en rust; de rust des grafs, omdat ook de rouw waarin 's konings huis gedompeld is, voorzeker ook is doorgedrongen tot de harten der burgers. Dat alles is waar, en men behoeft hier dus geen vrees meer te koesteren, dat er wederom dat vreugde-gejuich zal aangeheven worden of die kreeten zullen opgaan, omdat ieder die op nieuw daarmede zou willen beginnen, voorzeker aan de algemeene verachting zou worden prijs gegeven en de algemeene verontwaardiging zou op zich laden; maar, schoon er dus geen vrees voor onrust hier te lande bestaat, zoo dient men echter te bedenken dat er andere dagen kunnen komen, waarop het volksleven in volle kracht zich zou kunnen komen te ontwikkelen. Wij weten hoe in naburige landen, de tuimelgeest die er heerscht, verwoesting bij verwoesting aanrigt, en dat men dus de spreuk moet indachtig zijn en in toepassing brengen: dat als de vlam uit het dak des buurmans slaat, men het eigen huis moet beveiligen.

Er bestaat derhalve dringende behoefte aan de vestiging van een bestuur op hechte grondslagen, ten einde een rustpunt daar te stellen voor de regering en dan zal er ook geen vrees bestaan voor het overslaan van onrust in ons land.

Hij verzet zich dus niet tegen de voorgestelde verzending naar de afdeelingen; maar acht haar doelloos, zoo lang er geen nieuw bestuur optreedt en de beginselen waarnaar het zich voorstelt te regeren, niet zijn geopenbaard.

Daarna wordt tot de verzending naar de afdeelingen besloten.

Er is nog ingekomen een wets-ontwerp tot verhooging van hoofdstuk X der begrooting voor 1848 (oorlog). Wordt insgelijks naar de afdeelingen verzonden.

Onderscheidene verzoekschriften zijn bij de Kamer ingekomen, die naar de daarvoor bestemde commissie worden verzonden. Tot rapporteurs over het wets-ontwerp tot voorloopige instandhouding van eenige te Limburg nog bestaande Belgische wetten, zijn benoemd de heeren: Byleveld, Corneli, de Jong, Mutsaers en Sasse van Ysselt.

Tot leden der commissie, belast met het opstellen van een ontwerp-adres van rouwbeklag wegens het overlijden van Z. K. H. prins *Alexander der Nederlanden*, zijn in de afdeelingen benoemd de heeren: Hoffman, Corver Hooft, Schooneveld, van Heemstra en van Rosenthal.

Die commissie heeft haar ontwerp-adres gereed. Dit zal naar de afdeelingen verzonden en voor de leden gedrukt worden.

Aan de orde van den dag zijn alsnu de beraadslagingen over het wets-ontwerp tot het verleenen van dispensatie van eenige wettelijke bepalingen aan de Aken-Maastrichtsche spoorweg-maatschappij.

Dat ontwerp wordt, nadat Z. Exc. de minister van Oorlog nog eene toelichting nopens eene bij het algemeen verslag gemaakte opmerking, gegeven had, met algemeene stemmen aangenomen.

De heer Gouverneur vraagt het woord en herinnert, dat de Kamer, in de vergadering van maandag jl. een adres heeft verzonden aan den minister van Financiën, waarbij ingezetenen uit Noord-Braband verzoeken, dat er spoedig gevolg en uitvoering worde gegeven aan de wet van 1846, strekkende tot het verleenen van schadevergoeding wegens militaire inundatiën in 1830 en later. Spr. maakt van de gelegenheid, die zich thans ten gevolge der aanwezigheid van den minister van Financiën, aanbiedt, gebruik, om inlichtingen nopens deze zaak te vragen. Het is thans welligt meer dan ooit van belang te mogen weten, wat er van de zaak zij, en waarom de bedoelde wet zoolang onuitgevoerd is gebleven en de toegezegde schadevergoeding aan de belanghebbenden tot dusverre is onthouden. Het zal hem aangenaam wezen dienaangaande voldoende en bevredigende inlichtingen te mogen ontvangen.

Z. Exc. de minister van Finantiën is volgaarne bereid de verlangde inlichtingen te geven, te meer omdat daardoor ook zal beantwoord worden aan het door de Kamer te kennen gegeven verlangen door de toezending van een request aan hem, minister. Dadelijk na de vaststelling der wet van 1846 ontwaarde de regering, dat hare ten-uitvoer-legging tot oneindig vele moeijelijkheden en bezwaren zou aanleiding geven. Er werd ook ontdekt, dat de te vergoeden schade minder bedroeg, dan aan de Staten-Generaal was kenbaar gemaakt. Dienvolgens ontstond de vraag, of de regering op de wet van 1846 zou terugkomen, dan wel of aan de belanghebbenden in evenredigheid der door de wetgeving toegestane gelden eene hoogere schadevergoeding zou worden toegekend, dan waarop bij de behandeling der wet uitzigt was gegeven. Aan den eenen kant, was de toezegging gedaan, dat aan de belanghebbenden meer dan 50 pCt. der door hem geledene schade zou worden uitgekeerd, en dat het alzoo voldoende te achten was, dat aan die toezegging gevolg wierd gegeven. Doch aan den anderen kant, was het de duidelijke bedoeling der wet, dat er ruim 6 tonnen gouds voor dit onderwerp zouden worden uitbetaald. De belanghebbende ingezetenen hadden als 't ware door die wet aanspraak op de geheele som verkregen. Toen de minister zijne functiën aanvaardde, bestond dit verschil van gevoelen alsnog. Hij heeft gemeend dit laatste gevoelen te moeten omhelzen. De regering kon op de wet van 1846, op het bedrag der verleende schadevergoeding, niet meer terugkomen. Bij de wet van mei 1847, zijn de ontvangsten en uitgaven van den achterstand geregeld en verevend. Daaronder behoorden ook de zesmaal honderd duizend gulden voor de militaire inundatiën. Bij artikel 3 dier wet, wordt vastgesteld, dat de bewijsstukken voor de uitgaven in die wet vervat, vóór ultimo december 1847 bij de algemeene Rekenkamer zouden moeten worden overgelegd.

De regering heeft zorg gedragen, dat in het begin der maand december 1847, de aanvragen tot betaling ter dezer zake, door het ministerie van Binnenlandsche Zaken aan dat van Financiën zijn geschied. Dat departement heeft de ordonnantiën tot betaling in gereedheid doen brengen en wel met zoodanigen spoed, dat die stukken den 26sten december 1847 werkelijk bij de Algemeene Rekenkamer zijn overgebragt. Op dit oogenblik zijn zij nog bij dat collegie ter verevening berustende.

Ten bewijze, van den spoed waarmede bij het departement van Financiën is gewerkt, kan strekken, dat dertien duizend negen honderd mandaten tot betaling in slechts weinige dagen hebben moeten worden opgemaakt. Men moet daarbij niet uit 't oog verliezen dat de verevening van allen gelijktijdig moet plaats vinden, daar de bepaalde som in eens voor kosten en schadevergoeding zonder eenige uitzondering of voorrang is verleend. Uit dit een en ander blijkt, dat de regering al gedaan heeft wat mogelijk was om de uitvoering der wet te verzekeren en te bespoedigen. De belanghebbenden mogen zich dan ook vleijen, dat zij binnen weinige dagen datgene zullen erlangen, waarop zij sedert geruimen tijd gemeend hebben aanspraak te mogen maken.

Nu Z. Exc. eens het woord heeft en het wel de laatste maal zal zijn dat hij als minister in de Kamer optreedt, zoo meent hij eenige inlichting te moeten geven nopens de verklaring, bij de hervatting der werkzaamheden door den minister van Binnenlandsche Zaken afgelegd, dat namelijk de buitengewone behoeften voor oorlog en marine voor 's hands geene nieuwe of buitengewone lasten voor het volk noodzakelijk zouden maken. Het zijn de aangekondigde ontwerpen tot verhooging der begrootingen over 1848, die heden aan de Kamer zijn aangeboden.

De buitengewone omstandigheden waarin Europa verkeert, hebben tot die ontwerpen geleid. Voorloopig zijn die behoeften gedekt kunnen worden door de uitgifte van een deel der schatkistbiljetten van december 1840, die nog bij de regering berusten. Maar hoe zouden zij definitief worden bestreden? Door de onvermoeide pogingen van zijnen geachten ambtsvoorganger en met medewerking der wetgeving heeft het denzelven mogen gelukken, dat in den laatsten tijd het evenwigt tusschen uitgaven en ontvangsten is hersteld. Het was ook Z. Exc. voornemen, gedurende zijne ministeriële loopbaan dien weg te blijven bewandelen. Toen derhalve gewigtige gebeurtenissen buiten 's lands ontstonden was het eene eerste vraag hoe de buitengewone kosten, die het gevolg daarvan moesten zijn, konden worden gevonden. In de eerste plaats, was er een ontwerp in gereedheid gebragt, om eene som van vier honderd vijf duizend gulden tot inkoop en aflossing van schuld te bestemmen. Het was de bedoeling der regering aan dat ontwerp geen gevolg te geven, maar die som tot bestrijding der buitengewone uitgaven aan te wenden. Ten 2o. leverde de dienst van 1846 uit een dubbel oogpunt eene voordeelige slotsom op. De middelen hadden namelijk honderd twintig duizend gulden meer opgebragt, dan waarop zij geraamd waren, en de uitgaven waren meer dan 2 ton beneden de raming gebleven; zoodat de dienst van 1846 een voordeelig overschot van ruim ƒ420,000 opleverde, hetwelk almede tot voorziening in de buitengewone behoefte zal kunnen strekken. Doch nog een *derde* hulpmiddel, was aanwezig. Volgens de wetten op het personeel en de patenten, worden 8 pCt. van het bedrag der opbrengst van het eerste en 10 pCt. van dat van het tweede middel afgezonderd ten behoeve der fondsen voor kwade posten. Sedert eenigen tijd hadden zich ten aanzien dier fondsen onderscheidene moeijelijkheden opgedaan. De Rekenkamer weigerde de uitgaven, uit die fondsen voortvloeijende, te verevenen, wanneer er geene begrootings- of daarmede gelijk staande wet wierd vastgesteld. Ook was er verschil ontstaan nopens de overschrijving en teruggave van de bekende 8 pCt. aan provinciën of gemeenten. Ten einde die bezwaren uit den weg te ruimen, dienden die fondsen geregeld te worden. Mitsdien bestond het voornemen een wetsontwerp aan te bieden, strekkende: 1o. Tot regeling der te doene uitgaven; 2o. Tot teruggave aan gewesten of gemeenten van de gelden waarop zij mogten vermeenen aanspraak te hebben; en 3o. Tot geheele opheffing der fondsen, tot het niet langer afzonderen van 10 of 8 pCt voor kwade posten en tot het brengen van de uitgaven der fondsen op de gewone begrooting. Deze maatregel zou een dubbel voordeel voor de schatkist hebben opgeleverd. Immers ook het overschot dier fondsen zou tot bestrijding der buitengewone behoefte in 1848 kunnen gebruikt worden, en indien de directe belastingen gelijke opbrengst in 1848 leverden als vroeger, dan zou ook de som, die anders voor de 10 of 8 pCt. moest strekken, eene voordeelige bate voor de schatkist hebben opgeleverd.

Ziedaar, zegt de minister ten slotte, welke de ontwerpen der regering waren. Sedert de opgemelde verklaring der ministers hebben zij zich verpligt gevonden, allen gelijktijdig hunne betrekkingen neder te leggen. Voorloopig nemen zij nog hunne functiën waar om den gang der zaken niet te stremmen. Intusschen meenen zij de ontwerpen en inzigten hunner opvolgers vrij te moeten laten. Uit dien hoofde, heeft Z. Exc. geoordeeld het ontwerp nopens de fondsen en de kwade posten voor als nog niet te moeten aanbieden. Hij kan toch niet weten of zijn opvolger zich met dat ontwerp vereenigen zal. Z. Exc. heeft zich verpligt geacht de bovenstaande inlichtingen te moeten geven tot toelichting van de verklaring des ministers van Binnenlandsche Zaken en omdat, indien zich zijne hoop en zijn billijk verlangen mogten verwezenlijken, het heden waarschijnlijk voor de laatste maal zijn zal, dat hij als minister tot de Kamer het woord voert.

Niets meer aan de orde van den dag zijnde, wordt de vergadering gescheiden.

's Gravenhage, 23 maart. In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden, heeft de commissie, belast met het opstellen van een ontwerp van adres, in antwoord der koninklijke boodschap, strekkende tot kennisgeving van het overlijden van Z. K. H. prins Alexander, haar algemeen verslag uitgebragt, waaruit blijkt, dat het bedoelde ontwerp thans is vastgesteld als volgt:

»SIRE!

»Het berigt van het door Uwe Majesteit geleden verlies, waarvan de mededeeling van den 17den dezer de treurige bevestiging bevat, heeft de geheele natie in regtmatigen rouw gedompeld. Geene smart treft dieper, noch vindt meer algemeene deelneming, dan die beminnende ouders over den dood van kinderen ondervinden.

»Troostredenen kunnen de vertegenwoordigers der natie aan Uwe Majesteit niet aanbieden; deze kunnen alleen gevonden worden in de gelatene berusting in den wil van Hem, die alle lotgevallen der stervelingen met wijsheid en goedheid regelt, en ook dan wanneer Hij het ouderlijke hart doet bloeden, oneindige liefde blijft. — Uwe Majesteit, onze treurende koningin, en het geheele koninklijke huis mogen uit deze voor alle stervelingen vlietende bron, lafenis en krachten scheppen, en in ruime zegeningen eenige verzachting voor eene zoo smartelijke wonde vinden.

»Maar wanneer hartelijke, algemeene deelneming eenige verligting aan het getroffen ouderhart kan aanbieden, dan geven wij Uwe Majesteit de plegtige verzekering, dat de voortreffelijke hoedanigheden, waardoor zich de in jeugdigen leeftijd weggerukte prins Willem Alexander Frederik Konstantijn Nicolaas Michaël onderscheidde, door ieder werden gewaardeerd, en dat zijn verlies algemeen wordt betreurd.

»Wij gevoelen ons des te meer gedrongen aan Uwe Majesteit die betuiging van algemeene deelneming te herhalen, omdat het eene behoefte voor Uwer Majesteits hart en een waarborg voor het welzijn des vaderlands moet wezen, dat in de gewigtvolle oogenblikken, die wij beleven, de volkomene overtuiging besta, dat, zoowel in vreugde als in smart, de geheele natie zich aan haren koning aansluit, en met vertrouwen de toekomst te gemoet gaat."

Wordt besloten, de beraadslagingen over dit ontwerp van adres vast te stellen op morgen ochtend.

De commissie van rapporteurs brengt haar algemeen verslag uit over het ontwerp van wet tot betaling der kosten tot verdere voltooijing van den steenweg van 's Bosch naar Culenborg. — Wordt besloten ook de beraadslagingen over dat ontwerp vast te stellen op morgen.

Eenige ingekomen verzoekschriften zijn aan de commissie tot de petitiën verzonden. Die commissie heeft verslag gedaan:

I. Bij monde van den heer Nap, op adressen van J. van Hooijdonk c. s. bisschoppen en roomsch-katholijke kerkvoogden in Nederland; van L. Valk c. s. leeraren der Nederduitsch hervormde gemeente te Leeuwarden; van D. Chaufepié de la Saussaye c. s., leeraren der Nederduitsch hervormde gemeente en den ring Leeuwarden; en van J. C. Schorer van Souborgen c. s. inwoners van het eiland Walcheren; in alle welke adressen bezwaren worden voorgedragen tegen de bepalingen betrekkelijk de bedienaren der godsdienst en het koninklijk placet in de wets-ontwerpen, uitmakende het tweede boek van het Wetboek van Strafregt.

II. Bij monde van den heer Bois; 1o. op adressen van Q. G. N. Heeremans c. s. te Neede, en P. van Gorcum, te Assen, die strafbepalingen verzoeken tegen weigering van ontruiming van erven en huizen; 2o. op een adres van E. A. Veeninga,

te Stads-Kanaal, provincie Groningen, die bezwaren inlevert tegen den accijns op den turf.

III. Bij monde van den heer Smit, op adressen van van der Meer en Verbruggen en andere drukkers en uitgevers te Rotterdam; van A. van Bevervoorde te 's Gravenhage, en andere redacteuren van dagbladen in andere plaatsen; en van G. van Eldik Thieme en andere drukkers en uitgevers, in welke requesten bezwaren worden uiteengezet over de bepalingen omtrent de drukpers, voorgedragen bij de wets-ontwerpen, uitmakende het tweede en derde boek van het Wetboek van Strafregt.

IV. Bij monde van den heer van Beeck Vollenhoven: 1o. op adressen van dekenen in de arrondissementen Roermonde en Maastricht, houdende bedenkingen over art. 2, titel IV, van het tweede boek van het ontwerp des Wetboeks van Strafregt; 2o. op een request van P. Cléban, die uitweidt over het gezag van de regterlijke magt, toegekend bij de ontwerpen van het Strafregt; 3o. op dat van A. A. van Vloote, te Java, betrekkelijk de herziening van art. 59 der grondwet; en 4o. op dat van M. D. Teenstra, te Ulrum, wegens de emancipatie der slaven, in verband tot de herziening der grondwet.

V. Eindelijk nog, bij monde van den heer Bots: Op een adres van besturen van polders uitwaterende op de Oever-Maas en de Donge, waarbij bedenkingen worden ontwikkeld tegen het uitwaterings-kanaal tusschen Grave en Geertruidenberg.

Al deze adressen zullen, overeenkomstig het voorstel der commissie, ter griffie worden nedergelegd.

Daarna wordt de vergadering tot morgen ochtend gescheiden.

— Het berigt, door sommige dagbladen medegedeeld, dat de Hooge Raad eene buitengewone vergadering gehouden zou hebben, ten einde een voorstel te ontwerpen, gerigt aan de commissie tot herziening der grondwet, enz., is van allen grond ontbloot.

Rotterdam, *22 maart.* De Leidsche studenten, ook van hunnen kant willende betuigen hoe hoog zij ingenomen zijn met de verkiezing der heeren *Thorbecke* en *Luzac* als leden der commissie tot herziening van de grondwet, hebben op eene laatstleden zaturdag gehouden vergadering besloten eene openbare hulde aan den geachten hoogleeraar en curator te brengen. Heden morgen ten 12 ure zou dit plaats gehad hebben, maar daar de beide heeren het grootste deel der week in 's Gravenhage doorbrengen, is de zaak op hun verlangen tot gelegener tijd uitgesteld. (*R. C.*)

Groningen, *23 maart.* Heden vertrekken van de Zoltkamp een aantal van 107 landverhuizers van Amsterdam, ten einde van daar de reis te vervolgen naar Noord-Amerika.

Arnhem, *23 maart.* Bij besluit des konings van den 15den dezer, is, ter vervulling der nieuwe predikantsplaats bij de Hervormde gemeente van Dieren, tot predikant benoemd de heer *G. W. J. Bruins*, kandidaat tot de H Dienst te 's Graveland.

Arnhem, *24 maart.* Bij besluit van den 19den dezer heeft het Z. M. den koning behaagd aan den heer mr. *M. J. Vitringa*, overeenkomstig zijn verzoek, met 1o. mei aanstaande eervol ontslag te verleenen als lid van het provinciaal collegie van toezigt, op de kerkelijke administratie der hervormden in Gelderland, onder dankbetuiging voor zijne ijverige en veeljarige diensten in die betrekking bewezen en ter zijner vervanging te benoemen den heer mr *L. A. J. W.* baron *Sloet tot Oldhuis*, griffier der Staten van Gelderland.

Advertentiën.

Getrouwd:

FREDERIK DE KOCK,
en
ANTOINETTE DES TOMBE.

ARNHEM, den 28sten Maart 1848.

† † † DE MINISTER VAN STAAT, GOUVERNEUR DER PROVINCIE *GELDERLAND* brengt bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat ten gevolge van het vernieuwen van liggers aan de bruggen, genaamd *de Tolbrug* de de *Warnsveldsche Doorlaatbrug*, in de groote wegen, welke van *Zutphen* leiden, eensdeels over *Warnsveld*, *Vorden*, *Ruurlo*, *Groenlo* naar *Winterswijk*, en anderdeels over *Warnsveld*, *Lochem* en *Diepenheim* naar *Goor*, het gedeelte, gelegen tusschen *Zutphen* en *Warnsveld*, voor de passage van rijtuigen zal GESLOTEN zijn van middernacht van 10 op 11 April eerstkomende, tot middernacht van 4 op 5 Mei daaraanvolgende (of zoo veel vroeger, als mogelijk zal zijn); gedurende welken tijd de passage van *Zutphen* naar *Winterswijk* en *Goor* en tusschen gelegen plaatsen zal kunnen geschieden over den Provincialen Grindweg van de *Oostveensche* brug naar den huize *de Voorst*, en verder over den zandweg naar de brug over de *Berkel* bij de herberg *de Kappe*, en *vice versa*; zullende voor voetgangers de passage aan de Tol- en Doorlaatbrug, zoo wel bij nacht als bij dag, steeds ongehinderd en veilig open blijven.

Arnhem, den 21sten Maart 1848.

De Minister van Staat, Gouverneur voornoemd,
SCHIMMELPENNINCK v. d. OIJE.

De Notaris Mr. *J. DE ROO*, te *Tiel*, Provincie *Gelderland*, zal namens zijne Principalen, op Zaturdag den 1sten April 1848, ter inzet, en op Zaturdag den 15den dier maand, tot den toeslag, in Veiling brengen, beide in *het Veerhuis*, te *Opheusden*, des voormiddags ten 11 ure.

De BOUWHOF, *de Roode Toorn* genaamd, groot 19 Bunders, 51 Roeden en 50 Ellen, te *Heteren* in het district van *Over-Betuwe* gelegen, en zulks in perceelen en massa, zoo als bij Biljetten is omschreven.

De Eigenaren zijn voornemens, om, ten overstaan van den Notaris *BECKING*, te *Zelhem*, op Maandag den 3den April eerstkomende, des voormiddags om 10 ure, in het *Heeren-Logement* te *Doetinchem*, bij inzet, en op den 17den volgende, zoo genoegzaam geboden wordt, bij finalen toeslag te verkoopen:

1o. Eenige HEIDE en veenachtigen GROND, *de Sompe* genaamd, in de Gemeente *Ambt-Doetinchem* gelegen, zamen groot 19 Bunders.

2o. Een HUIS en bijbehoorend GROND, *Zweetenskamp* genaamd, op den *Holtkamp*, bij *Doetinchem* gelegen; groot 1 Bunder, 37 Roeden en 30 Ellen, en

3o. Het BOERENERVE en GOED, *Borkens*, onder *Zelhem* gelegen, bestaande in HUIS, HOF-, BOUW- en WEIDELAND en HEIDEGROND; zamen groot 37 Bunders, 46 Roeden en 80 Ellen; het eerste en laatste Goed zal ook in percelen geveild en bij hoogere bieding alzoo verkocht worden en wel *Borkens* in 16 percelen, waarvan het Huisperceel alleen ruim 18 Bunders en 50 Roeden groot is.

Alle Goederen worden aangewezen door de Bewoners en is bij den Notaris voornoemd van alles informatie te bekomen.

Op Dingsdag den 28sten Maart 1848 en volgende dagen, telkens des voormiddags om 10 uur zal de Notaris *DE RAADT*, te *Vorden*, op het Buitengoed *den Bult* aan de *Wientjesvoort*, onder *Vorden* publiek verkoopen:

Een zeer netten en wel onderhouden INBOEDEL, waaronder vele Mahonijhouten en andere MEUBELEN, PENDULE, STAANDE KLOK, SPEELWERK, aanzienlijk ZILVERWERK, als LEPELS, VORKEN, THEESERVIEZEN enz. Geslepend KRISTAL en GLASWERK, waaronder bijzonder fraaije antique BOKALEN, prachtig blaauw PORCELEIN TAFELSERVIES, *Oost-Indische* PORSELEINEN, BEDDEN EN BEDDENGOED, KAGCHELS KOPER en TIN, allerlei KEUKENGEREEDSCHAP enz. enz. en JAGTWAGENTJE voor een en twee Paarden en wat verder ten verkoop zal worden aangeboden.

Te zien daags te voren van 9 tot 4 ure.

De Ondergeteekende, Curator over de onbeheerde nalatenschap van wijlen Mejufvrouw *ANNA GEERTRUIDA RICELLA VAN REEST*, Weduwe van den Heer *F. OCKERSE*, gewoond hebbende en overleden te *Huissen*, maakt bij deze bekend, dat ten Sterfhuize van genoemde Overledene op Donderdag den 30sten dezer, des voormiddags ten 10 ure, à contant, zullen worden verkocht:

Onderscheidene mahonijhouten en andere MEUBELEN, waaronder *twee* KABINETTEN; voorts allerbest BEDDENGOED, BED- en TAFELLINNEN, ZIJDEN en andere KLEEDEREN, ZILVER, GLAS, PORCELEIN en verdere GEREEDE GOEDEREN, alles daags vóór den Verkoop te zien.

TEVENS WORDEN OPGEROEPEN:

Alle Crediteuren en Debiteuren des gezegden Boedels, mitsgaders zij die als Erfgenamen eenige aanspraak daarop zouden kunnen maken, om vóór den 15den April dezes jaars, daarvan aan den Ondergeteekende *franco* de noodige opgave of betaling te doen.

Huissen, bij *Arnhem*, den 22sten Maart 1848.

C. J. APPEL.

Door aanhoudende Ziekte wordt *IN HUUR* aangeboden: het HUIS met TUIN, genaamd *Rustoord*, buiten de Velperbarrière, te *Arnhem*, bewoond door den Kastelein *E. LOHMAN*, hetwelk gedurende meer dan 23 jaren een goed bestaan heeft opgeleverd. — Voorts met overneming van KEGEL- en BEUGELBANEN en wat verder tot deze affaire behoort. — Hierop reflecterenden gelieven zich *franco* te adresseren bij genoemden Kastelein.

† † † Degenen, welke iets te vorderen hebben van of verschuldigd zijn aan wijlen den Heer *T. TEUNISSEN*, in leven Mr. Leerlooijer, te *Zevenaar*, of *HELENA ELISABETH BRANS*, overleden te *Arnhem*, gelieven daarvan *franco*, opgave of betaling te doen aan den Notaris *GODEFROY*, te *Arnhem*.

† † † *MEN VERLANGT* in of bij *Velp* gedurende het beste gedeelte des Zomers, voor eene talrijke Familie, waaronder één Kind, GEMEUBILEERDE APPARTEMENTEN, bestaande in eene ruime ZITKAMER, *vier* SLAAPVERTREKKEN, en eene DIENSTBODENKAMER, met KOST en BEDIENING.

Hierop reflecterende, adressere men zich met *franco-brieven*, waaronder duidelijke opgave van ligging en prijs, onder Letter J., bij den Boekhandelaar *L. VAN BAKKENES*, Nieuwe Zijdsvoorburgwal, achter het Paleis, no. 221, te *Amsterdam*.

HOUTKOOPERIJ.

De ondergeteekende heeft de eer zijne geëerde Begunstigers en Stadgenooten te berigten, dat hij thans is wonende *op het Buitensingel*, tusschen de Velper-barrière en St. Eusebius-poort, nabij de Nieuwe Vlijt.

Arnhem, den 23sten Maart 1848.

M. VAN ERKEL.

† † † Bij *A. E. ANDRÉ*, te *Arnhem*, zijn te bekomen:

1ste soort GUANO (*Vogelmest*)	à *f* 14	de 100 N.P.
2de » —	—	à » 12	» —
3de » —	—	à » 10	» —

als ook *puike soorten* Tam en Wild KLAVERZAAD en Engelsch Rije GRASZAAD.

† † † *De HOLLOWAY'S* PILLEN en ZALF *hebben op de Bahama Eilanden groote sensatie verwekt.* — Brief onlangs ontvangen van den Heer *FREDERIK WILLIAMS*, van den Nassau-Staat. »Ik heb van vele alhier, die de *HOLLOWAY'S* Pillen beproefd hebben vernomen, dat zij de meeste baat bij derzelver gebruik ondervonden; een enkel geval in het bijzonder: — »»Eene Dame wier voet in een zoo erge toestand verkeerde, dat het noodig geoordeeld werd, ten einde haar leven te behouden, dezelve afgezet moest worden, heeft door deze Geneesmiddelen, het volkomen gebruik van dat been terug bekomen."" Iedere soort van wonden, zweren, dikten enz. al waren dezelve ook vele jaren oud, worden volkomen door het gebruik dier middelen hersteld.

Zijn op *franco-aanvrage*, à contant te bekomen, bij den heer *F. ROMEIJN*, *Fz.*, Depôthouder te *Arnhem*; den Heer *D. WILMERINK*, te *Doesborgh*, of aan het Hoofddepôt bij den Heer *F. E. VAN SANTEN KOLFF*, te *Rotterdam*, alsmede te *Londen*, Strand 244, *HOLLOWAY'S* Etablissement.

Rijn-Stoomboot-vaart.
KEULSCHE-MAATSCHAPPIJ.

DAGELIJKSCHE DIENST

Van Arnhem direct naar Keulen, Mainz, Mannheim en tusschen gelegene plaatsen.

Vertrek van Arnhem, *des morgens ten 6 ure*, om nog denzelfden avond te *Keulen* aan te komen.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen bij den Ondergeteekende te *Arnhem*, bij de Factorij van den Nederlandschen Rijn-Spoorweg te *Amsterdam*, en, door geheel het Rijk, aan de Kantoren van de Algemeene Expeditie-Maatschappij (*JONKER*) met welker Diligence-Diensten deze Vaart in onmiddellijk verband staat.

H. BUDDE GJzn.

*** Bij den Boekhandelaar *NIJHOFF*, te *Arnhem*, komt heden van de pers: BIJDRAGE *tot verdediging van het* VOORSTEL VAN WET *tot regeling van het* ARMWEZEN . . . Prijs 70 Centen.

*** *P. VAN LIMBURG BROUWER*, HET LEVEN VAN MR. *SAMUEL IPERUSZOON WISELIUS*. Met het portret en facsimilé, *f* 3.60.

Dit werk, hetwelk een naauwkeurig verhaal geeft van de gebeurtenissen van 1789 tot 1813, zal in deze dagen van spanning en revolutie, door vele Leesgezelschappen met genoegen worden gelezen.

Voorts zijn nog exemplaren te bekomen van den genoemden Hoogleeraar van: BRIEF OVER DE NIEUWE PHILOSOPHIE, AAN EENEN ORTHODOXEN HAGENAAR, DOOR EENEN REGTGELOOVIGEN AMSTERDAMMER, 40 Cents. GESPREK VAN EENEN GEHEIMEN ZENDELING VAN DE ORDE DER JESUITEN MET ZIJN LEERLING OVER DE 7 WIJZEN VAN NEDERLAND, 35 Cents. DE SYNODE EN DE 7 WIJZEN. EEN GESPREK TUSSCHEN TWEE JEZUITEN, 40 Cents.

Deze beide laatste stukjes zijn te beschouwen, als de inleiding van des Hoogleeraars laatste werk, »HET LEESGEZELSCHAP TE DIEPENBEEK."

Waterhoogte te Arnhem

Den 24 Maart 3 El 7 Palm 8 Duim; gev. 0 D. gev 22 D.

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker.